

uspešno – tu dobi nemočen in otopel svet še eno priložnost. Zadnjo.

Zastrupljene besede so naporno *cross-over* branje, ki bi nujno potrebovalo spremno gradivo – odlični spremni besedili ima npr. roman Elbie Lötter z naslovom *To sem jaz, Anna*, ki obravnava sorodno tematiko – za vse tiste »resnične« Barbare, ki ostajajo nevidne.

Kristina Picco

1000 UND 1 BUCH 2013

Franz Lettner, glavni urednik avstrijske strokovne revije za področje mladinske literature *1000 in 1 Buch*, v uvodniku z odobravanjem ugotavlja, da je bilo v začetku tega leta mladinski literaturi v najrazličnejših medijih namenjenega veliko prostora. Razlog za to je bila nova izdaja knjige Otfrieda Preusslerja *Mala čarovnica* (založba Thienemann) s skrbno jezikovno posodobitvijo, z nadomestitvijo pojmov, ki lahko pomenijo diskriminacijo ali niso več razumljivi. Med zagovorniki in nasprotniki, tako strokovnjaki kot laiki, so se vnele strastne debate, v katerih je šlo bolj za družbeno politična in ideološka mnenja oziroma nasprotja. Blizu vprašanju o spreminjanju in posodabljanju literarnih besedil je tudi prevajanje. Uredništvo se je odločilo, da bo **prvo številko** posvetilo **prevajanju mladinske literature**.

Zuhause im fremden Text. Sprachliche Identität in Übersetzungen (Doma v tujem tekstu. Jezikovna identiteta v prevodih) je naslov prispevka, s katerim je Emer O'Sullivan sodelovala na strokovnem srečanju, ki je v organizaciji

Inštituta za mladinsko literaturo potekalo leta 2012 na Dunaju. Svoje pogljobljeno razmišljanje o prevajanju in svoje zaključke o tej pomembni fazi na poti knjige od ustvarjalca do bralca podkrepi s primeri prevajanja, in sicer knjige Marka Twaina *Adventures of Huckleberry Finn* iz angleščine v nemščino, serije knjig *Benny Eoina Colferja* in serije knjig *Giggler* Roddyja Doylea iz irske angleščine v nemščino. Zanima jo predvsem poseben način govorjenja literarnih oseb, kot je značilno za neki narod, izražanje, ki ga uporablja neki družbeni sloj, in pa dialekti. Skratka govorne različice, ki odstopajo od standardov in so značilne in nepogrešljive v določenem okolju, regiji ali kulturi.

Tudi prispevek Michaela Stavariča *Sprachwanderschaft. Ein Spaziergang durch Literaturen, Sprachen und Welten* (Jezikovno popotovanje. Sprehod skozi literature, jezike in svetove) je referat z istega strokovnega srečanja. Prevajalec, predvsem pa pisatelj Michael Stavarič, rojen leta 1972 v Brnu v tedanji ČSSR, je z družino emigriral leta 1979 v Avstrijo. Od otroštva ga spremljajo izrazi, ki jih ni čisto razumel in si je zanje ustvaril svojo predstavo, pa naj je šlo za ime neke osebe, za neki družbeni pojem ali po preselitvi za tuji jezik. Še danes najde pri ljudeh, stvareh in jezikih duhovite podobnosti in razlike.

Sledi nekaj prispevkov, v katerih prevajalci opišejo svoje konkretne izkušnje s prevajanjem tujih mladinskih del v nemški jezik.

Mit den Ohren übersetzen (Prevajati z ušesi) je naslov prispevka Birgitt Kolmann, ki se pri prevajanju drži načela, izpostavljenega v naslovu, saj meni, da mora izrečene besede knjižnih likov slišati. Meni, da je pri prevajanju za probleme težje kot perfektne besede najti perfektne rešitve. To prikaže s primerom svojega prevoda knjige Alison McGhee *Shadow Baby*.

Prevajalec Rolf Erdorf v prispevku *Elende Krücken oder majestätische Brücken? Von der Unsichtbarkeit der Übersetzerin* (Klavrni nesposobneži ali majestetični mostovi? O nevidnosti prevajalk) razmišlja o vlogi prevajalca pri tem, kako bo neka knjiga sprejeta pri bralcih. Čeprav prevajalec deluje v ozadju, je njegovo delo zelo odgovorno, saj se mora v besedilo poglobiti, analizirati govorno in kulturno gradivo in kjer je potrebno, tekst prirediti, dopolniti, tudi spremeniti oz. ustrezno nadomestiti. Pomembno se mu zdi, da je prevajanje nekega knjižnega dela izziv za več prevajalcev, da se novega prevoda lotijo na nov način, tako kot doživljajo nove interpretacije gledališka in glasbena dela. S tem prevajalci niso le posredovalci ampak tudi dragoceni ustvarjalci, ki s svojo kreativnostjo bogatijo svet.

Sylke Hachmeister v prispevku *Lahmer Ziegenherr* (Šepavi kozel) opiše svoje težave pri prevajanju nizozemskega pisatelja Guusa Kuijerja in Ingrid Law, pisateljice iz ZDA, oziroma pri iskanju ustreznih nemških izrazov, ki naj bi zaživel v besednih igrah prevodov tako učinkovito kot v originalih.

Pesnik, pisatelj in prevajalec Henning Ahrens, alias John Henry Eagle, se v prispevku *Übersetzen ist Broberuf, Schreiben ist die Leidenschaft* (Prevajanje je poklic za preživetje, pisanje je strast) v pogovoru s Franzem Lettnerjem živahno razgovori o svojem delu. Njegovo osnovno delo je prevajanje, ki ga opravlja z velikim veseljem, zagotavlja pa mu tudi reden dohodek. Tisto pravo zadovoljstvo pa občuti takrat, ko sam ustvarja, ko piše svoje pesmi in svojo prozo, tako za odrasle kot za otroke. Čeprav je njegovo prevajalsko delo veliko obsežnejše od avtorskega, meni, da prvo ne vpliva na drugo.

Tobias Scheffel, literarni prevajalec iz francoščine, opiše v prispevku *Ein aussichtsloser Fall? Vom Scheitern des*

Übersetzers und glücklichen Ausgang (Brezupen primer? O prevajalčevem neuspehu in srečnem izidu) svojo zadrego pri prevajanju slikanice Agnès Desarthe z ilustracijami Anaïs Vaugelade *Le mariage de Simon*, saj je bil del teksta v slikanici tesno povezan z ilustracijo, kar pa bi pri prevodu idioma postalo popolnoma nesmiselno. Rešitev je bila samo to, da sta avtorici za nemško izdajo dovolili spremembo, za katero je ilustratorica naredila novo ilustracijo.

Poseben izziv za prevajalca je tudi prevajanje govora mladostnikov, ki je odraz določenega družbenega in kulturnega okolja ali pa določene scene, kot na primer zaporniške, glasbene ali narkomanske. S tem se je spoprijela Jacqueline Csuss pri prevajanju knjig britanskega avtorja Balija Raija. Kako je rešila predstavitev sikhovskega žargona ter rastafarijskega izražanja v nemški jezik, opiše v prispevku *Man, wha' de Raas yuh do!*

Lahko pa se prevajalcu tudi zgodi, da nečesa v tujem jeziku sploh ne razume in kljub poglobljenemu iskanju tega ne more prevesti. To se je zgodilo še v študijskem času prevajalki Gabriele Haefs pri prevajanju srednjeveškega irskega teksta. Zaradi srečne okoliščine je nalogo vendarle opravila, zadrego pa hudo mušno opisala v prispevku *Die grösste Macht im Staate* (Najmočnejše v državi).

Brigitte Rapp, prevajalka in vodja avstrijske prevajalske skupnosti (Die Übersetzergemeinschaft), ki povezuje literarne in znanstvene prevajalce, v pogovoru s Simone Kremsberger opiše prizadevanja za izboljšanje pravnih, socialnih in ekonomskih pogojev kot tudi za večjo veljavo prevajalskega dela. Stanje je žal še vedno precej slabo, ugotavlja v prispevku *Auf Herzblut baut die Branche auf* (S srcem za panogo).

Nadia Budde, nemška ilustratorica, v prispevku *Ich bin ein riesengrosser Dr. Seus Fan* (Sem velikanska oboževalka Dr. Seusa) opiše, kako se ji je uresničila

velika želja, ko je lahko na novo prevedla delo svojega priljubljenega avtorja Dr. Seusa *The Lorax*.

Prispevek *Lachhaft sinnvoll* (Smešno premišljeno) je slavnostni govor Heidi Lexe ob podelitvi nagrade za poetiko, 'Poetik Preis', ki jo od leta 2006 vsako leto podeljuje renomirana berlinska visoka šola (Alice Salomon Hochschule) za izjemna dela z biografsko, medkulturno in s socialno tematiko. Nagrada je bila leta 2013 prvič podeljena za mladinsko literaturo, in to avtorju Andreasu Steinhöflu.

Osrednja tema **druge številke** je **dom**, nadvse pomemben prostor v otrokovem življenju in nepogrešljiva tema otroške in mladinske literature. Robert Buchschwentner in Franz Lettner sta avtorja uvodnega prispevka *Nach Hause kommen* (Priti domov), razmišljanja o zavetju, ki ga nudi dom, o meji in prestopu meje med znotraj in zunaj, in o iskanju doma.

Silke Rabus v prispevku *Mein Traumhaus ist ein Baumhaus* (Moja sanjska hiša je hiša na drevesu) analizira kar nekaj knjig iz bogate zbirke slikanic, med njimi: Alexis Deacon, Viviane Schwarz: *Sieben Hamster*, J. Patrick Lewis, Roberto Innocenti: *Ein Haus erzählt*, Maurice Sendak: *Where the wild things are*, in J. in W. Grimm: *Hänsel und Gretel*, v katerih imata pomembno vlogo domovanje in dom. Večina otrok si želi hišo na drevesu, kjer se jim na široko razprejo krila domišljije. Nekateri otroci si morajo poiskati novi dom in izkušnje na poti iskanja so pot njihovega odraščanja. Za rejence, ki prepogosto menjajo domove, ima dom vsekakor drugačen pomen, ki ni povezan z občutkom varnosti. Lahko pa sama hiša, ki je zelo stara in je nudila dom številnim družinam, pripoveduje zanimive zgodbe o ljudeh in o svojem spreminjanju, ki ga je zahteval čas. Otroški dom je tudi otroška soba, ki s svojo opremo odraža življenje v določenem

obdobju in način življenja njenega stanovalca. Lahko se zgodi, da se stene doma razmaknejo in otrok izživi svoje želje v fantastičnem svetu, lahko pa v otrokov fantastični svet skozi stene vdrejo bitja, ki ga ogrožajo. In so hiše, na prvi pogled čudovite in privlačne, v katerih so nevarne pasti, ki zavedejo otroke.

Christine Knödler je v prispevku *Ge hört das so?* (Je to tako?) predstavila nekaj knjig za otroke in mladostnike, v katerih se zgodbe navezujejo na slovo od nekoga ali nečesa. V življenju ima vse svoj začetek in svoj konec. Slovo je lahko prijetno, kot na primer s pomirjujočo pravljico za lahko noč, lahko je vznemirljivo ob slovesu od doma, ko se podaš v nova doživetja, lahko je malce trpko, ko se poslavljaš od čudovitega poletja, lahko pa je tudi žalostno, ko se poslavljaš od prijatelja na njegovi zadnji poti ali na poti v izgnanstvo. Vendar pa se z vsakim slovesom začenja tudi nekaj novega.

Posebna pozornost je v tej številki posvečena britanskemu pisatelju Davidu Almondu, Andersenovemu nagrajencu 2010. Klaus Nowak v prispevku *A Place of Wonder* (Svet čudežnega) pisatelja označi za predstavnika magičnega realizma. Zgodbe in romani, polni fantastičnih pripetljajev, sodijo po njegovem mnenju med najboljše v sodobni otroški in mladinski literaturi. Pisateljevi teksti se gibljejo med včeraj in danes, med življenjem in smrtjo, med fiziko in metafiziko, med zemljo in nebom. Vsi so sicer trdno zasidrani v realnosti, a zanimivo prepletajo resnico, spomin in domišljijo, pri čemer je vse enako pomembno. Zgodba zato pelje bralca z varnega terena na področje, kjer se dogaja nerazložljivo.

Nora Maguire v prispevku *... wo die Jungs immer noch die Helden sind* (... kjer so fantje še vedno junaki) predstavi novejšo knjigo Davida Almonda, v katerih je moč zaznati tradicijo in način življenja severovzhodnega dela Anglije, od koder pisatelj izvira.

Heidi Lexe v prispevku *Vom Bezwingen der inneren Wildnis* (O obvladanju notranje divjosti) analizira filmsko priredbo knjige *Skellig* Davida Almonda v režiji Annabel Jankel.

V distopični literaturi, ki v današnjem času doživlja pravi *boom*, ima pomembno mesto prostor, v katerem je življenje ogroženo in v katerem se je za preživetje potrebno podrediti sili totalitarnega. Christina Ulm v prispevku *Zuhause in der Dystopie* (Dom v distopiji) obravnava mladinska dela s tematiko iskanja novega doma v svetu, kjer ni zatiranja.

V lični prilogi te številke so predstavljene knjige, ki so prejele avstrijsko nagrado Österreichischer Kinder- und Jugendbuchpreis 2013. Nekaj nagrajenih knjig in avtorjev je predstavljenih tudi v številki.

Pisateljica Saskia Hula, ki je bila skupaj z ilustratoriko Ino Hattenhauer odlikovana za slikanico *Die beste Bande der Welt* (namenjena je otrokom od 7. leta starosti naprej), se v pogovoru s Simone Kreamsberger razgovori o sebi in svojem ustvarjanju za mlajše otroke.

Lilly Axter in Christine Aebi, nagrajeni za poučno knjigo o spolnosti *DAS machen?* (za otroke od 7. leta starosti naprej), se predstavljata z duhovito jezikovno in likovno govorico.

Michael Roher je prejel nagrado za knjigo *Oma, Huhn und Kümmelfritz* (namenjeno otrokom od 8. leta starosti dalje). Ute Wegmann je v prispevku *Von der Stange?* (Z droga?) razširila predstavitev nagrajene knjige še z deli nekaterih drugih avtorjev, med njimi Helma Heineja z zgodbami o kokoših, ki navdušujejo njo in bralce.

Pisatelj Heinz Janisch in ilustratorica Ingrid Godon sta bila nagrajena za slikanico *Rita. Das Mädchen mit der roten Badenkappe*, ki je namenjena otrokom od 4. leta starosti dalje. Elisabeth Wildberger in Ines-Bianca Vogdt sta posvetili svoja prispevka ilustracijam belgijske

umetnice Ingrid Godon v knjigi *Ich wünschte*, katere avtor teksta je Toon Tellegen. Ines-Bianca Vogdt pa še podrobneje predstavi ilustratoriko Ingrid Godon v prispevku *Glück malen* (Risati srečo).

Med številnimi recenzijami novejših mladinskih knjig je v tej številki tudi ocena knjige *Bär im Boot* avtorja Dava Sheltona, ki je v nemškem prevodu izšla leta 2013. Caroline Roeder v prispevku *Unvorhersehbare Anomalien im Erzählverlauf* (Nepredvidljive anomalije v pripovedi) opredeli britanskega avtorja za inovatorja, ki v pripovedih za otroke odpira nove horizonte.

Pol pol, osrednjo temo **tretje številke** je spodbudil prispevek Susan Kreller *Waisen in der KJL* (Sirote v otroški in mladinski literaturi), ki ga je nagradila s frazo *Half – past Loving* pesnice Nikki Grimes. Po strnjem kratkem kronološkem pregledu mladinskih knjig nemškega in angleškega govornega področja, v katerih nastopajo otroci sirote, se posveti analizi sodobnejših knjig iz mednarodnega prostora s to tematiko. Stiske otrok brez staršev so povezane z različnimi strahovi. Bojijo se, da jih ne bo nihče sprejel za svoje. Lahko pa so sprejeti, a so odpeljani v novo, tuje okolje, kar lahko povzroča probleme. V določeni starosti se otroci sirote začno spraševati, kdo so, od kod izvirajo, kdo so njihovi biološki starši. So pa otroci sirote tudi junaki, od Heidi do Harryja Potterja, ki rešujejo druge. Otroci brez staršev si lahko privoščijo dejanja, potovanja in pustolovščine, kakršne bi jim starši najverjetneje preprečili. Predvsem pa so v literaturi otroci sirote tisti, ki pomagajo drugim in imajo tudi sami prijatelje pomočnike. To so knjižni junaki številnih uglednih avtorjev, kot so: J. M. Barrie, F. I. Baum, F. H. Burnett, R. Dahl, C. Dickens, M. Ende, J. in W. Grimm, R. Kipling, A. Lindgren,

O. Preussler, J. K. Rowling, M. Sendak, J. Spyri, M. Twain, M. Zusak in drugi.

Sledi nekaj krajših prispevkov, v katerih so obravnavane mladinske knjige, ki jih povezuje skupna tematika.

Ines-Bianca Vogdt v prispevku *Von den Hinterhöfen der Adoleszenz* (Ozadjje adolescence) na izbranih knjižnih primerih prikaže dileme mladostnikov, ki morajo prevzeti odgovornost odraslih, najpogosteje staršev, ker ti zaradi različnih razlogov (kot so alkoholizem, preobremenjenost z delom, bolezen, iskanje novega partnerja in podobno) zanemarijajo družino. Odgovornost in ukrepanje mladih za preboj iz nenormalnih razmer, ki so največkrat prikrivane, v normalno družinsko stanje je njihova pot v odraslost.

Kathrin Wexberg v prispevku *Ein anderes Ich* (Drugi jaz) opozori na razliko med fantazijsko figuro, ki jo ustvari otrok v svoji domišljiji in ga nato spremlja kot prijateljsko, pozitivno bitje, ki se po določenem obdobju samo umakne, ter med drugim jazom (alter ego), ki iz prvotnega prijateljskega bitja preraste v negativno, grozeče bitje, ki ga mora glavna figura sama uničiti.

Pokopališča sicer niso primerna prizorišča za prigode otrok, obstaja pa nekaj knjig – med njimi je posebej zanimiva knjiga Neila Gaimana *The Graveyard Book* –, v katerih so pokopališča prostor, ki nudijo zavetje in kjer razna nočna bitja pomagajo preganjanemu najti rešitev in vrnitev v vsakdanji svet. O heterotopiji pokopališč v mladinski literaturi piše Niels Penke v prispevku *Von anderen Orten und lebenden Toten* (O drugih krajih in o živih mrtvih).

Manuela Kalbermatten v prispevku *Von den fruchtbaren Rebellionen halbmenschlicher Laborgeschöpfe* (O plodnih puntih polčloveških bitjih iz laboratorija) predstavi nekaj sodobnih knjig, v katerih nastopajo umetno ustvarjeni človeški stroji, laboratorijska,

kibernetična, predvsem dekliška bitja. Razlogi, da so jih ustvarili, so različni (npr. zato, da bi imeli popolnega otroka ali da bi za svoje stvaritelje vohunili ali zaradi česa drugega). Toda tudi ta bitja, ti stvari se soočajo s problemi, s katerimi se srečujejo prave človeške mladostnice. Predvsem se borijo za uveljavitev, s katero lahko upravičijo svoj obstoj.

Christina Ulm v svojem prispevku *Halbtot/Halblebendig* (Polmrtev/polživ) obravnava paranormalne like, kot so vampirji, zombiji in duhovi, ki po ozki brvi med življenjem in smrtjo blodijo v nekaterih sodobnih knjigah za mlade.

Peter Rinnerthaler v prispevku *Selkie – Mythos zwischen Land und Meer* (Selkie – mit med kopnim in morjem) piše o manj strašnih, a ne manj skrivnostnih, nenavadnih kopensko-morskih bitjih iz škotske, faroerske, islandske in irske mitologije, ki jih je izsledil v literaturi, glasbi in filmu. Polljudje, polživali, morske deklice in morski mladci lahko zapustijo morje, zaživijo kot ljudje, si celo ustvarijo družine, toda nekje imajo skrito svojo morsko kožo in večina se jih po določenem času vrne v prvotno domovanje.

Reinhard Osteroth, avtor poučnih knjig, v prispevku *Halbwissen als Sprungbrett* (Polovično znanje kot odskočna deska) opiše izkušnje, ki jih je pridobil pri pisanju knjig, ki naj bi bralca poučile o določeni snovi. Meni, da polovično znanje ni nujno nekaj slabega, lahko je dobra osnova za začetek poglobljanja v določeno stroko.

V krajšem, a likovno zgovornem prispevku »Das literarische Kaleidoskop« von Regina Kehn (»Literarni kaleidoskop« Regine Kehn) je predstavljena ilustratorica Regina Kehn, ki je znana tudi po tem, da ustvarja ilustracije za knjižne ovitke, kar je po krivici nekoliko prezrta dejavnost, saj prav te ilustracije naredijo prvi vtis in prve nagovorijo bralca, da seže po knjigi.

Daniela A. Frickel se v svojem prispevku *Ein zweiköpfiges Monster* (Dvo-glava pošast) posveča tistim sodobnim knjigam za mlade, v katerih je pripoved podana iz dveh ali več perspektiv. Multiperspektivno pripovedovanje, ko opiše dogodek več oseb, doda nove dimenzije dogodku in celotni zgodbi. To prikaže na konkretnih primerih iz novejši mladinske literature z analizo naslednjih knjig: *Was vom Sommer übrig ist* Tamare Bach iz leta 2012, *Nirgendwo in Berlin* Beate Terese Hanika iz leta 2011, *Tomaten mögen keinen Regen* Sarah Michaelae Orlovsky iz leta 2013.

Kako avtorji kombinirajo različne medijske pripovedne načine, opiše Katharina Portugal v prispevku *Vom Spiel mit der Plurimedialität* (O igri z mediji).

V **četrty številki** se avtorji prispevkov posvečajo raznim **-izmom**, ki opredeljujejo vrsto pojmov, ki jih danes pogosto uporabljamo, kot na primer: sadizem, seksizem, populizem, rasizem, nacionalizem, kolonializem, feminizem, anglicizem in drugi.

Prispevek *Von All-Age bis Zombie* je pripomoček za razumevanje anglicizmov, ki so danes zavzeli knjižni trg. Tako so po abecedi pojasnjeni izrazi, kot na primer: all-age, download-code, graphic-novel, nonbooks, pageturner, transmedia storytelling.

V prispevku *Zweiheimische, Halbheimische, Heimatlose* (Dvodomski, poldomski, brezdomski) Hajnalka Nagy analizira predvsem sodobno mladinsko literaturo, ki obravnava mlade, priseljene ali pa že rojene v novem okolju z drugačnim jezikom, drugačno kulturo, drugačno družbo. Vzroki za preselitev so različni, lahko so posledica prisile, vojne, preganjanja ali ekonomskih razlogov; za preselitev se lahko odločijo prostovoljno zaradi želje po drugačnem življenju. Značilne stiske so iskanje lastne identitete, prilagajanje, reševanje problemov v

družinskem okolju, kjer so starši še močno navezani na tradicijo svoje kulture in največkrat ne znajo tujega jezika, mladi pa hitreje sprejemajo nove navade, obvladajo tuji jezik in se dobro znajdejo v večkulturnem in večjezikovnem okolju. Pomembno je tudi to, da v zadnjem času avtorji teh knjig prihajajo tudi sami iz migrantskih vrst.

Lezbijke, geje, biseksualce in transvestite v mnogih državah družba že sprejema in tudi v medijih že imajo opazne vloge. V številnih državah pa so še vedno diskriminirani, v 76 državah je homoseksualnost kazniva, v petih državah celo s smrtno kaznijo. Ta tematika je prodrla tudi v mladinsko literaturo. Felix Dietlinger v prispevku *Wie war das eigentlich bei dir?* (Kako je pravzaprav bilo to pri tebi?) analizira nekaj knjig in filmov, v katerih je obravnavana ta tematika. Ugotavlja, da je osrednja in odločujoča dilema akterjev priznanje svoje seksualne identitete sebi in drugim.

V tej številki sta dva intervjuja, in sicer z avstrijsko pisateljico Christine Nöstlinger in z nemškim ilustratorjem Henningom Wagenbrethom.

Christina Rademacher je svoj pogovor s Christine Nöstlinger *Meine Geschichten sind schon die richtigen* (Moje zgodbe so kar taprave) ob avtoričini sedeminsedemdesetletnici in ob izidu knjige njenih spominov *Glück ist was für Augenblicke* osredotočila na avtoričin pogled na svoje ustvarjanje in na položaj mladinske literature danes. Kot vedno je tudi tokrat vredno prisluhniti avtoričinemu mnenju, izraženemu na direkten in duhovit način. Pripoveduje o svojem pisanju od začetkov do danes in o vlogi mladinskih avtorjev in mladinskih knjig nekoč in danes. Pisateljica, ki je za svoje delo prejela najpomembnejša domača in svetovna priznanja, še vedno vsako leto obogati knjižni trg z več naslovi.

Franz Lettner je v svojem pogovoru z Henningom Wagenbrethom *Der Illustration*

tor und Grafiker Henning Wagenbreth (Ilustrator in grafik H. W.) spodbudil umetnika, ki ga prištejajo k nemški stripovski avantgardi, da je spregovoril predvsem o svojem delu pri knjigi *Der Pirat und der Apotheker* iz leta 2012 (avtor besedila je Robert Louis Stevenson). Ilustrator je za to knjigo prejel nagrado Melusine-Huss 2012, leta 2013 pa je bil nominiran za nemško nagrado za mladinsko književnost.

Oba avtorja sta izrazila tudi stališče do »čiščenja« tekстов v mladinski literaturi, saj je popravljena nova izdaja *Male čarovnice* izzvala živahen odziv strokovne javnosti. Še nekaj mnenj o poseganjih v besedila je zbranih v tej številki. Moustapha Diallo, literarni proučevalec iz Senegala, Hermann Schulz, založnik iz Nemčije, sicer rojen v vzhodni Afriki, Doron Rabinovici, pisatelj, esejist in zgodovinar, rojen v Izraelu, zdaj bivajoč na Dunaju, Hildegard Gärtner, založnica iz Avstrije, pisateljica Lilly Axster iz Avstrije, ilustratorica Christine Aebi in založnica Sonja Matheson iz Švice, različno razmišljajo o neprimernih besedah, še posebej rasističnih in diskriminacijskih žaljivkah v tekstih za mlade, in to v tekstih iz preteklosti in v sodobnih. Njihove utemeljitve so tehtne in zanimive.

Always look at the dark side of life (Vedno glej na temno stran življenja) je zgovoren naslov prispevka Gabriele von Glasenapp, v katerem se ukvarja s popularnostjo distopičnih pripovedi. Pri tem se ne more izogniti opredelitvi pojmov, kot so strah, pesimizem, utopija in distopija.

Za ljubitelje Jake Racmana objavlja Andreas Platthaus v prispevku *Donaldismus* (Donaldizem) obširno informacijo o Donaldu Ducku, o donaldizmu, o donaldistih in o organizaciji D.O.N.A.L.D.

Šola risanja Renate Habinger se v prvi številki posveča uporabi flomastra v ilustracijah, kar je sicer bolj redka praksa. Za dobra primera dela s flomastrom je

izbrala ilustracijo Bernarda Waberja iz knjige *The House on East 88th Street* iz leta 1962 in ilustracijo Květe Pacovske iz knjige *Rotkäpchen* bratov Grimm iz leta 2007. V drugi številki ponazori na primeru iz knjig *Der König und das Meer* pisatelja Heinza Janischa in ilustratorja Wolfa Erlbrucha iz leta 2011 in *Oje, sagt die Fee* pisateljice Saskije Hula in ilustratorke Verene Hochleitner iz leta 2010, kakšne učinke lahko doseže ilustrator z uporabo škarij, s katerimi izreže posamezne like, ki jih vključi v naslikani prizor. Izrezankam s škarjami je posvečen tudi njen prispevek v tretji številki, ki je podkrepjen s slikaniškima primeroma Lea Lionnija *Frederick* iz leta 1967 in Oyvinda Torseterja (ilustracija) in Stein Erik Lundeja (tekst) *Papas Arme sind ein Boot* iz leta 2010. Serijo o črti in liniji zaključuje v četrti številki s praskanko. Tehniko praskanja sta uporabila tudi ilustrator Heinz Edelmann v knjigi *Jeder Wunsch ein Treffer* pisatelja Günterja Kunerta iz leta 1976 in ilustratorica Julia Frieze v knjigi *Das Mohrrübensuppen – Abenteuer* iz leta 2004.

Obširne recenzije novejših knjig za otroke in mladino in strokovnih knjig s področja mladinske literature, tako domačih kot prevedenih za nemški govorni prostor, so v vsaki številki dobrodošel vodnik pri izbiri za branje in za nakup.

Tanja Pogačar

DESETNICA 2014

Društvo slovenskih pisateljev nagrado desetnica – nagrado za uveljavljanje izvirnega otroškega in mladinskega leposlovja – podeljuje že od leta 2004, vedno v mesecu maju.